

**ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ,
рекомендованих МОН України, для реалізації варіативної складової навчальних планів
загальноосвітніх навчальних закладів І ступеня у 2017/2018 навчальному році (2013-2016 рр.)"**

Укладачі: О. В. Чубарук, А.О.Седеревічене

Авторські права на тексти навчальних програм належать Міністерству освіти і науки України та авторам програм.

Тексти навчальних програм ви можете знайти у виданнях і за посиланнями, зазначеними в переліку.

№ з/п	Назва програми, автор	Тип програм	Класи	Обсяг програми (кількість навч. год.)	Де опублікована навчальна програма	Реквізити документа про схвалення МОН України
1.	Уроки для стійкого розвитку. Моя щаслива планета <i>Пометун О., Цимбалару А.,</i>	Курс за вибором	1-2	70	Пометун О., Цимбалару А., Онопрієнко О., Андрусенко І.. Уроки для стійкого розвитку. Моя щаслива планета. 1-2 класи. Програми курсів за вибором для загальноосвітніх навчальних закладів. Варіа-	<i>Лист ІІТЗО від 06.03.2014 № 14.1/12-Г- 341</i>

	<i>Онопрієнко О., Андрусенко І.</i>				тивна складова Типових навчальних планів. 1-4 класи. Книга 4 / Упор. : А. Лотоцька, Г. Древаль. – Тернопіль : Мандрівець. – 2015. – С. 91-104.	
2.	Україна – єдина країна <i>Седеревічене А, Харсіка Л.</i>	Курс за вибором	1-4	140	Седеревічене А., Харсіка Л. Україна – єдина країна. 1-4 класи. Програми курсів за вибором для загальноосвітніх навчальних закладів. Варіативна складова Типових навчальних планів. 1-4 класи. Книга 4 / Упор. : А. Лотоцька, Г. Древаль. – Тернопіль : Мандрівець. – 2015. – С. 5-30.	<i>Лист ІІТЗО від 26.06.2015 № 14.1/12-Г- 791</i>
3.	Основи гуманістичної моралі <i>Киричок В.</i>	Курс за вибором	1-4	140	Киричок В. Основи гуманістичної моралі. 1-4 класи. Програми курсів за вибором для загальноосвітніх навчальних закладів. Варіативна складова Типових навчальних планів. 1-4 класи. Книга 4 / Упор. : А. Лотоцька,	<i>Лист ІІТЗО від 16.04.2015 № 14.1/12-Г- 227</i>

					Г. Древаль. – Тернопіль : Мандрівець. – 2015. – С. 31-90.	
4.	Секрети пам'яті <i>Парнивода Т., Ухіна Т.</i>	Курс за вибором	1-4	140	Парнивода Т., Ухіна Т. Секрети пам'яті. 1-4 класи. Програми курсів за вибором для загально-освітніх навчальних закладів. Варіативна складова Типових навчальних планів. 1-4 класи. Книга 4 / Упор. : А. Лотоцька, Г. Древаль. – Тернопіль : Мандрівець. – 2015. – С. 105-128.	<i>Лист ІІТЗО від 26.06.2015 № 14.1/12-Г-759</i>
5.	Слухняні рученята <i>Кудря О.</i>	Курс за вибором	1	35	Кудря О. Слухняні рученята. 1 клас. Програми курсів за вибором для загальноосвітніх навчальних закладів. Варіативна складова Типових навчальних планів. 1-4 класи. Книга 4 / Упор. : А. Лотоцька, Г. Древаль. – Тернопіль : Мандрівець. – 2015. – С. 129-139.	<i>Лист ІІТЗО від 31.12.2014 № 14.1/12-Г-1924</i>
6.	Читаємо, розуміємо,	Курс за вибором	1	140	Шевчук Л. Читаємо, розуміємо, творимо. 1-4 класи. Програми	<i>Лист ІІТЗО</i>

	творимо <i>Шевчук Л.</i>				курсів за вибором для загально-освітніх навчальних закладів. Варіативна складова Типових навчальних планів. 1-4 класи. Книга 4 / Упор. : А. Лотоцька, Г. Древаль. – Тернопіль : Мандрівець. – 2015. – С. 140-179.	<i>від 30.07.2014 № 14.1/12-Г-1397</i>
7.	Читаємо, розуміємо, творимо <i>Шевчук Л.</i>	Курс за вибором	2-4	140	Шевчук Л. Читаємо, розуміємо, творимо. 1-4 класи. Програми курсів за вибором для загально-освітніх навчальних закладів. Варіативна складова Типових навчальних планів. 1-4 класи. Книга 4 / Упор. : А. Лотоцька, Г. Древаль. – Тернопіль : Мандрівець. – 2015. – С. 140-179.	<i>Лист МОН України від 05.09.2013 № 1/11-13625</i>
8.	Каліграфія з елементами зв'язного мовлення <i>Трунова В., Боднар Н.,</i>	Курс за вибором	2-4	105	Трунова В., Боднар Н., Іовчева В. Каліграфія з елементами зв'язного мовлення. 2-4 класи. Програми курсів за вибором для загальноосвітніх навчальних закладів. Варіативна складова	<i>Лист ІІТЗО від 14.11.2014 № 14.1/12-Г-1777</i>

	<i>Іовчева В.</i>				Типових навчальних планів. 1-4 класи. Книга 4 / Упор. : А. Лотоцька, Г. Древаль. – Тернопіль : Мандрівець. – 2015. – С. 180-223.	
9.	Риторика Науменко В., Захарійчук М.	Курс за вибором	1-4	140	Науменко В., Захарійчук М. Риторика. 1-4 класи. Програми курсів за вибором для загальноосвітніх навчальних закладів. Варіативна складова Типових навчальних планів. 1-4 класи / Упор.: Л.Ф. Щербакова, Г.Ф. Древаль. – Тернопіль: Мандрівець, 2009. – С. 5-32.	Лист ІТЗО від 05.03.2014 № 14.1/12-Г-317
10.	Логіка Митник О.	Курс за вибором	2-4	105	Митник О. Логіка. 2-4 класи. Програми курсів за вибором для загальноосвітніх навчальних закладів. Варіативна складова Типових навчальних планів. 1-4 класи / Упор.: Л.Ф. Щербакова, Г.Ф. Древаль. – Тернопіль: Мандрівець, 2009. – С. 73-83.	<i>Лист ІТЗО від 05.03.2014 № 14.1/12-Г-317</i>

11.	Елементи геометрії <i>Седеревічене А., Нивидома Л.</i>	Курс за вибором	3-4	70	Седеревічене А., Нивидома Л. Елементи геометрії. 3-4 класи. Програми курсів за вибором для загальноосвітніх навчальних закладів. Варіативна складова Типових навчальних планів. 1-4 класи. Книга 1 / Упор.: Л.Ф. Щербакова, Г.Ф. Древаль. – Тернопіль: Мандрівець, 2009. – С. 164-169.	<i>Лист ІІТЗО від 05.03.2014 № 14.1/12-Г-317</i>
12.	Права дитини <i>Мовчун А., Харсіка Л.</i>	Курс за вибором	1-4	140	Мовчун А., Харсіка Л. Права дитини. 1-4 класи. Програми курсів за вибором для загальноосвітніх навчальних закладів. Варіативна складова Типових навчальних планів. 1-4 класи. Книга 4 / Упор. : А. Лотоцька, Г. Древаль. – Тернопіль : Мандрівець. – 2015. – С. 165-170.	<i>Лист ІІТЗО від 30.07.2014 № 14.1/12-Г-1399</i>
13.	Зарубіжна література <i>Мовчун А., Харсіка Л.</i>	Курс за вибором	2-4	105	Мовчун А., Харсіка Л. Зарубіжна література. 2-4 класи. Програми курсів за вибором для загальноосвітніх навчальних закладів. Варіативна скла-	<i>Лист ІІТЗО від 13.02.2014 № 14.1/12-Г-317</i>

					дова Типових навчальних планів. 1-4 класи. Книга 1 / Упор.: Л.Ф. Щербакова, Г.Ф. Древаль. – Тернопіль : Мандрівець. – 2015. – С. 47-72.	
14.	Хореографія <i>Тараканова А.</i>	Курс за вибором	1-4	140	Тараканова А. Хореографія 1-4 класи. Програми курсів за вибором для загальноосвітніх навчальних закладів. Варіативна складова Типових навчальних планів. 1-4 класи / Упор.: Л.Ф. Щербакова, Г.Ф. Древаль.. – Тернопіль : Мандрівець. – 2015. – С. 151-163.	<i>Лист ІІТЗО від 06.03.2014 № 14.1/12-Г- 317</i>
15.	Сходинок до інформатики <i>Морзе Н. В., Вембер В. П., Саражинська Н. А.</i>	Інтегрований курс з розвитку алгоритмічного, логічного та критич-	1	140	Морзе Н. В., Вембер В. П., Саражинська Н. А. Сходинок до інформатики. 1-4 класи : Програми курсів за вибором для загальноосвітніх навчальних закладів. Варіативна складова базового навчального плану. Книга 5 / Упор. : А.В. Лотоцька, Г.Ф. Древаль. –	<i>Лист ІІТЗО від 06.03.2014 № 14.1/12-Г- 344</i>

		ного мислен- ня молод- ших школя- рів			Тернопіль : Мандрівець. – 2016.	
16.	Сходинки до інформатики <i>Морзе Н. В., Вембер В. П., Саражинська Н. А.</i>	Курс за вибором	2-4	140	Морзе Н. В., Вембер В. П., Саражинська Н. А. Сходинки до інформатики. 1-4 класи : Програми курсів за вибором для загальноосвітніх навчальних закладів. Варіативна складова базового навчального плану. Книга 5 / Упор. : А.В. Лотоцька, Г.Ф. Древаль. – Тернопіль : Мандрівець. – 2016.	<i>Лист ІТЗО від 06.03.2014 № 14.1/12-Г- 344</i>
17.	Я і Енергія <i>Малявіна Т.В., Андрусенко І.В., Древаль Г.Ф., Копосов П. Г.</i>	Курс за вибором	3-4	70	Малявіна Т.В., Андрусенко І.В., Древаль Г.Ф., Копосов П. Г. Я і Енергія. 3-4 класи : Програми курсів за вибором для загальноосвітніх навчальних закладів. Варіативна складова базового навчального плану. Книга 5 / Упор. :	<i>Лист ІТЗО від 04.08.2014 № 14.1/12-Г- 1448</i>

					А.В. Лотоцька, Г.Ф. Древаль. – Тернопіль : Мандрівець. – 2016.	
18.	Українознавство <i>Кононенко П.П., Присяжна Т.М.</i>	Курс за вибором	1-4	140	Кононенко П.П., Присяжна Т.М. Українознавство. 1-4 класи : Програми курсів за вибором для загальноосвітніх навчальних закладів. Варіативна складова базового навчального плану. Книга 5 / Упор. : А.В. Лотоцька, Г.Ф. Древаль. – Тернопіль : Мандрівець. – 2016.	<i>Лист ІІТЗО від 27.12.2014 № 14.1/12-Г- 686</i>
19.	Розвиток мовлення <i>Карпінська М. Ю., Костюченко Т. М.</i>	Курс за вибором	4	35	Карпінська М. Ю., Костюченко Т. М. Розвиток мовлення. 4 клас : Програми курсів за вибором для загальноосвітніх навчальних закладів. Варіативна складова базового навчального плану. Книга 5 / Упор. : А.В. Лотоцька, Г.Ф. Древаль. – Тернопіль : Мандрівець. – 2016.	<i>Лист ІІТЗО від 16.06.2015 № 14.1/12-Г- 443</i>
20.	Цікава філософія <i>Гавриш Н. В.,</i>	Курс за вибором	1-4	140	Гавриш Н.В, Лінник О. Цікава філософія. 1-4 класи : Програми	<i>Лист ІІТЗО від 30.05.2014</i>

	<i>Лінник О.</i>				курсів за вибором для загальноосвітніх навчальних закладів. Варіативна складова базового навчального плану. Книга 5 / Упор. : А.В. Лотоцька, Г.Ф. Древаль. – Тернопіль : Мандрівець. – 2016.	<i>№ 14.1/12-Г-791</i>
21.	Азбука споживача <i>Бородачова Н. В., Лаврентьєва Г. І.</i>	Курс за вибором	два роки навчання	70	Бородачова Н. В., Лаврентьєва Г. І. Азбука споживача. Два роки навчання: Програми курсів за вибором для початкових класів. Варіативна складова Типових навчальних планів. Книга 1 / Упор. : Л.Ф. Щербакова, Г.Ф. Древаль. – Тернопіль : Мандрівець. – 2009. – С. 84-117.	<i>Лист ІТЗО від 05.03.2014 № 14.1/12-Г-317</i>
22.	Фінансова абетка <i>Рябова О. Б., Криховець-Хом'як Л. Я., Чарторинська Л. І. (заг. ред. Смолженко</i>	Курс за вибором	2	25	Рябова О.Б., Криховець-Хом'як Л.Я., Чарторинська Л.І. (заг. ред. Смолженко Т.С.). Фінансова абетка. 2 клас : Програми курсів за вибором для загальноосвітніх навчальних закладів. Варіативна складова базового навчального	<i>Лист МОН України від 20.05.2015 № 1/11-7119</i>

	<i>Т. С.)</i>				плану. Книга 5 / Упор. : А.В. Лотоцька, Г.Ф. Древаль. – Тернопіль : Мандрівець. – 2016.	
23.	Фінансова абетка <i>Рябова О. Б., Криховець-Хом'як Л. Я., Чарторинська Л. І. (заг. ред. Смовженко Т. С.)</i>	Курс за вибором	3	35	Рябова О.Б., Криховець-Хом'як Л.Я., Чарторинська Л.І. (заг. ред. Смовженко Т. С.). Фінансова абетка. 3 клас : Програми курсів за вибором для загальноосвітніх навчальних закладів. Варіативна складова базового навчального плану. Книга 5 / Упор. : А.В. Лотоцька, Г.Ф. Древаль. – Тернопіль : Мандрівець. – 2016.	<i>Лист МОН України від 20.05.2015 № 1/11-7118</i>
24.	Фінансова абетка <i>Рябова О. Б., Криховець-Хом'як Л. Я., Чарторинська Л. І. (заг. ред. Смовженко Т. С.)</i>	Курс за вибором	4	35	Рябова О.Б., Криховець-Хом'як Л.Я., Чарторинська Л.І. (заг. ред. Смовженко Т. С.). Фінансова абетка. 4 клас : Програми курсів за вибором для загальноосвітніх навчальних закладів. Варіативна складова базового навчального плану. Книга 5 / Упор. : А.В. Лотоцька, Г.Ф. Древаль. – Тернопіль	<i>Лист МОН України від 20.05.2015 № 1/11-7117</i>

					: Мандрівець. – 2016.	
25.	Дивовижні орігамі (з елементами народного мистецтва) <i>Іонова О. М.</i>	Курс за вибором	1-4	140	Іонова О. М. Дивовижні орігамі (з елементами народного мистецтва). 1-4 класи : Програми курсів за вибором для загальноосвітніх навчальних закладів. Варіативна складова базового навчального плану. Книга 5 / Упор. : А.В. Лотоцька, Г.Ф. Древаль. – Тернопіль : Мандрівець. – 2016.	<i>Лист ІІТЗО від 19.11.2014 № 14.1/12-Г- 1795</i>
26.	Початки економіки <i>Варецька О. В.</i>	Курс за вибором	1-4	140	Варецька О. В. Початки економіки. 1-4 класи : Програми курсів за вибором для загальноосвітніх навчальних закладів. Варіативна складова базового навчального плану. Книга 5 / Упор. : А.В. Лотоцька, Г.Ф. Древаль. – Тернопіль : Мандрівець. – 2016.	<i>Лист ІІТЗО від 24.02.2014 № 14.1/12-Г- 173</i>
27.	Християнська етика в українській культурі <i>Белкіна Е. В.,</i>	Курс за вибором	1-4	140	Белкіна Е. В., Огульчанський Б. Ю., Сіданіч І. Л., Чернуха В. Г. Християнська етика в українській культурі. 1-4 класи : Програми	<i>Лист МОНУ України від 10.07.2013 № 1/11- 11280</i>

	<i>Огульчанський Б. Ю., Сіданіч І. Л., Чернуха В. Г.</i>				курсів за вибором для початкових класів. Варіативна складова Типових навчальних планів. Книга 1 / Упор. : Л.Ф. Щербакова, Г.Ф. Древаль. – Тернопіль : Мандрівець. – 2009. – С. 118-150.	
28.	Вибір успішної професії <i>Назаренко В. М., Апришко Н. В.</i>	Курс за вибором	1-4	140	Назаренко В. М., Апришко Н. В. Вибір успішної професії. 1-4 класи : Програми курсів за вибором для загальноосвітніх навчальних закладів. Варіативна складова базового навчального плану. Книга 5 / Упор. : А.В. Лотоцька, Г.Ф. Древаль. – Тернопіль : Мандрівець. – 2016.	<i>Лист ІІТЗО від 14.11.2013 № 14.1/12-Г- 635</i>
29.	Я – учасник дорожнього руху <i>Тимовський О., Репік І., Тимовська Ю., Тимовська Н.</i>	Курс за вибором	1-4	140	Тимовський О., Репік І., Тимовська Ю., Тимовська Н. Я – учасник дорожнього руху. 1-4 класи : Програми курсів за вибором для загальноосвітніх навчальних закладів. Варіативна складова базового навчального	<i>Лист ІІТЗО від 19.11.2014 № 14.1/12-Г- 1801</i>

					плану. Книга 5 / Упор. : А.В. Лотоцька, Г.Ф. Древаль. – Тернопіль : Мандрівець. – 2016.	
30.	Таємниці Піфагора або Майстер арифметики <i>Чепурний Г. Н.</i>	Курс за вибором	1-4	140	Чепурний Г. Н. Таємниці Піфагора або Майстер арифметики. 1-4 класи : Програми курсів за вибором для загальноосвітніх навчальних закладів. Варіативна складова базового навчального плану. Книга 5 / Упор. : А.В. Лотоцька, Г.Ф. Древаль. – Тернопіль : Мандрівець. – 2016.	<i>Лист ІІТЗО від 26.06.2015 № 14.1/12-Г- 760</i>
31.	Юні орнітологи <i>Лопатюк Т. А.</i>	Курс за вибором	2-4	105	Лопатюк Т. А. Юні орнітологи. 2-4 класи : Програми курсів за вибором для загальноосвітніх навчальних закладів. Варіативна складова базового навчального плану. Книга 5 / Упор. : А.В. Лотоцька, Г.Ф. Древаль. – Тернопіль : Мандрівець. – 2016.	<i>Лист ІІТЗО від 30.07.2015 № 14.1/12-Г- 972</i>
32.	Школа	Курс за	3-4	70	Сухаревська О. Школа успішного	<i>Лист</i>

	успішного господаря <i>Сухаревська О.</i>	вибором			господаря. 3-4 класи : Програми курсів за вибором для загальноосвітніх навчальних закладів. Варіативна складова базового навчального плану. Книга 5 / Упор. : А.В. Лотоцька, Г.Ф. Древаль. – Тернопіль : Мандрівець. – 2016.	<i>ІТЗО від 26.06.2015 № 14.1/12-Г- 792</i>
33.	Уроки для стійкого роз- витку. Моя щаслива планета <i>Пометун О., Онопрієнко О., Цимбалару А.</i>	Курс за вибором	3-4	70	Пометун О., Онопрієнко О., Цимбалару А. Уроки для стійкого розвитку. Моя щаслива планета. 3-4 класи: Програми курсів за вибором для загальноосвітніх навчальних закладів. Варіативна складова базового навчального плану. Книга 3 / Упор. : Г.Ф. Древаль, Л.Ф. Щербакова, А.В. Лотоцька. – Тернопіль : Мандрівець. – 2012. – С. 6-18.	<i>Лист ІТЗО від 08.05.2014 № 14.1/12-Г- 674</i>
34.	Цікава економіка	Курс за вибором	2-4	105	Кашуба Л. Цікава економіка. 2-4 класи : Програми курсів за ви-	<i>Лист ІТЗО від 05.03.2014</i>

	<i>Кашиба Л.</i>				бором для загальноосвітніх навчальних закладів. Варіативна складова базового навчального плану. Книга 3 / Упор. : Г.Ф. Древаль, Л.Ф. Щербакова, А.В. Лотоцька. – Тернопіль : Мандрівець. – 2012. – С. 68-83.	<i>№ 14.1/12-Г-317</i>
35.	Поетика <i>Петровська Т.</i>	Курс за вибором	2-4	105	Петровська Т. Поетика : Програми курсів за вибором для початкових класів. Варіативна складова Типових навчальних планів. Книга 1 / Упор. : Л.Ф. Щербакова, Г.Ф. Древаль. – Тернопіль : Мандрівець. – 2009. – С. 33-46.	<i>Лист ІТЗО від 05.03.2014 № 14.1/12-Г-317</i>
36.	Поетика <i>Петровська Т.</i>	Курс за вибором	1	35	Петровська Т. Поетика : Програми курсів за вибором для початкових класів. Варіативна складова Типових навчальних планів. Книга 2 / Упор. : Л.Ф. Щербакова, Г.Ф. Древаль. – Тернопіль :	<i>Лист ІТЗО від 13.02.2014 № 14.1/12-г-122</i>

					Мандрівець. – 2011. – С. 235-242.	
37.	Розвиток продуктивного мислення <i>Гісь О. М., Філяк І. В.</i>	Курс за вибором	1-4	140	Гісь О.М., Філяк І.В. Розвиток продуктивного мислення. 1-4 класи : Програми курсів за вибором для початкових класів. Варіативна складова Типових навчальних планів. Книга 2 / Упор. : Л.Ф. Щербаківа, Г.Ф. Древалі. – Тернопіль : Мандрівець. – 2011. – С. 5-39.	<i>Лист ІТЗО від 11.07.2013 № 14.1/12-Г- 284</i>

Відповідно до листа МОН України від **17.08.2016 №1/9-434** «Про переліки навчальної літератури, що має відповідний гриф Міністерства освіти і науки України, для використання у загальноосвітніх навчальних закладах у 2016/2017 навчальному році» розміщуємо перелік навчальної літератури, програм інваріантної та варіативної складової навчального плану, методичної літератури та навчальних видань.

38.	Програма курсу за вибором «Каліграфія (з елементами розвитку зв'язного мовлення)»	Нікулочкіна О. В.	1-4	Мандрівець	Лист ІТЗО від 30.07.2012 № 14.1/12-Г- 192
-----	---	-------------------	-----	------------	---

39.	Навчальна програма курсу за вибором «Енциклопедичні години»	Чумак І. Ф.	2-4	КЗ «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»	Лист ІМЗО від 29.06.2016 № 2.1/12- Г- 418
40.	Навчальна програма курсу для батьків: Відкриті родинні студії «Фінансова мудрість родинної педагогіки»	Кікінеджи О. М., Сампара О. В., Рябова О. Б., Ткаченко Н. В., Лапішко З. Я. та ін. за заг. ред. Смовженко Т. С.	1-4	Університет банківської справи Національного банку України	Лист ІТЗО від 25.06.2015 № 14.1/12-Г- 567
41.	Навчальна програма курсу за вибором «Мій рідний край – моя Полтава»	Бондаренко Н. М., Гонтар В. М.	1-4	Бондаренко Н. М.	Лист ІТЗО від 25.06.2015 № 14.1/12-Г- 568
42.	Навчальна програма	Чабайовська	1-4	Астон	Лист

	«Я люблю Україну»	М.І.,Омельченко Н.М., Кальчук М.І.			ІМЗО від 28.03.2016 № 2.1/12-Г- 120
43.	Програма курсу за вибором «Маленькі українці подорожують країнами Євросоюзу» (Програми курсів за вибором для ЗНЗ. Варіативна складова Типових навчальних планів. 1-4 класи.Книга 3)	С. Гаряча, Л. Добровольська	4	Мандрівець	Лист ІТЗО від 31.01.2012 № 14.1/12-Г- 25
44.	Навчальна програма «Абетка харчування» (Програми курсів за вибором для ЗНЗ. Варіативна складова Типових навчальних планів. 1-4 класи.Книга 2)	Ващенко О.М., Свириденко С.В., Чорновіл О.В.	1-4	Мандрівець	Лист ІМЗО від 06.04.2016 № 2.1/12-Г- 128
45.	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Біблійна історія та християнська етика»	Митрополит Филип (Осадченко Р.А.), Євтух М.Б., Ковровський І.	1-4	ФОП Мирон І.А. Полтава	Лист МОН України від 16.12.2015 № 1/11-18235

		та ін.			
46.	Програма «Основи християнської етики»	Жуковський В. М.	1-11	Острозька академія	Лист МОН України від 16.07.2015 № 1/11-10027
47.	Навчальна програма «Абетка харчування» (Програми курсів за вибором для ЗНЗ. Варіативна складова Типових навчальних планів. 1-4 класи. Книга 2)	Ващенко О.М., Свириденко С.В., Чорновіл О.В.	1-4	Мандрівець	Лист ІМЗО від 06.04.2016 № 2.1/12-Г- 128
48.	Програма курсу за вибором «Культура добросусідства»	Араджионі М. А. Кравцова Д. Ф. та ін.	1-4	Кримське відділення Інституту сходознавства НАН України	Лист ІТЗО від 30.07.2013 № 14.1/12-Г- 436